

Nieuwe klaverrassen standvastiger

Witte klaver is de stikstofmotor van de biologische melkveehouderij. In stand houden van een goed grasklavermengsel kan echter lastig zijn. Terwijl de ene veehouder het aandeel klaver snel terug ziet lopen, vindt de ander het moeilijk om de klavergroei onder controle te houden. Bewust kiezen voor een bepaald ras kan helpen.

TEKST JAN-RINZE VAN DER SCHOOT (WUR) EN PEDRO JANSSEN (LBI)
FOTO'S LOUIS BOLK INSTITUUT

In 2016 en 2019 zijn rassenproeven gezaaid met rassen van witte klaver in een mengsel met gras, waaronder een proef bij een biologische veehouder in Drenthe. De klaver overleefde helaas de droge zomer van 2018 niet. Met de resultaten van deze en andere proeven is de tabel in de nieuwste rassenlijst Veehouderij vernieuwd. Zie ook www.rassenlijst.info.

Ras en opbrengst

De tabel in de voorgaande rassenlijst was twintig jaar oud. Intussen zijn er nieuwe rassen ontwikkeld en op de markt gebracht. Op een aantal eigenschappen onderscheidt witte klaver zich van andere rassen. De meest voor de hand liggende hierin is de gezamenlijke grasklavereopbrengst, al lijken hier afgaande op de nieuwe rassenlijst geen grote verschillen te zijn tussen rassen.

Er is uiteraard een positieve correlatie tussen het aandeel klaver en de jaaropbrengst, waarbij de opbrengst van de eerste snede beperkt kan worden bij een te groot aandeel klaver. Andere onderscheidende aspecten van witte klaver zijn de standvastigheid en het concurrentievermogen. Bij het kenmerk standvastigheid is bekend dat oudere, grootbladige witte klaverrassen, zoals Aran, een minder goede standvastigheid hebben. De nieuwe grootbladige rassen lijken standvastiger, hoewel de praktijkproeven wellicht niet lang genoeg hebben geduurd om dit sluitend vast te kunnen stellen.

Concurrentievermogen

Betreffende het concurrentievermogen is het belangrijk om de ervaring van verschillende percelen mee te nemen in de keuze voor

het ras. Zoals genoemd heeft de ene veehouder moeite om klaver in het perceel te houden, terwijl de ander het lastig vindt om er voor te zorgen dat het niet te veel wordt. Bij problemen om klaver in het bestand te houden kan worden gekozen voor een klaver met een hoog concurrentievermogen. Deze zijn beter in staat zich te handhaven in een perceel. In het geval van teveel klaver is het beter om te kiezen voor een ras dat een wat lager concurrentievermogen heeft. Het concurrentievermogen van witte klaver is vooral uit te drukken in het vermogen om zichzelf te blijven vernieuwen in een perceel. Witte klaver is namelijk een plant die zichzelf voortdurend moet vernieuwen om in stand te blijven.

Penwortel en uitlopers

In de beginfase heeft witte klaver een penwortel die er voor zorgt dat de klaver in stand blijft. Na één tot anderhalf jaar verdwijnt deze echter. Na het verdwijnen van de penwortel is de klaver afhankelijk van zijn bovengrondse uitlopers (stolonen). Deze groeien aan de voorkant en sterven af aan de achterkant. De overgangsfase van een witte klaver met penwortel naar een witte klaver die volledig afhankelijk is van zijn stolonen komt uit de literatuur naar voren als een belangrijk omschakelpunt. Een succesvolle witte klaver is in staat om op de uitlopers voldoende nieuwe wortels te maken zodat deze zich kan vestigen op een nieuwe plek. De mate waarin dit succesvol is, hangt enerzijds af van de genetica van rassen en anderzijds van omgevingsfactoren. In een droog jaar met een harde bodem zal de witte klaver minder in staat zijn om voldoende nieuwe diepe wortels te vormen. In de praktijk zorgde dit er voor

Overzicht van eigenschappen van rassen witte klaver. Gemiddelden over de jaren 2017 t/m 2021

Rubricering	Rasnaam	Bladgrootte	Standvastigheid	Concurrentievermogen ¹⁾	Wintervastheid	Drogestofopbrengst (relatief) ²⁾
Grootbladige klaver						
N	Silvester	groot	8,3	8,0	*)	102
N	Brianna	groot	8,4	7,7	*)	102
N	Beaumont	groot	8,4	8,5	*)	102
Witte cultuurklaver / maaiklaver						
N	Calimero	gemiddeld	8,5	7,9	*)	102
N	RGT Gabbi	gemiddeld	8,0	7,6	*)	101
N	Melital	gemiddeld	8,3	7,2	*)	100
N	Klondike	gemiddeld	7,9	7,5	*)	100
A	Alice	gemiddeld	8,0	7,7	6,5	99
N	Violin	gemiddeld	8,2	7,5	*)	98
N	Trixi	gemiddeld	7,7	7,1	*)	100
A	Merwi	gemiddeld	7,6	7,1	7,0	98
B	Riesling	gemiddeld	8,4	7,9	8,0	103
B	Tasman	gemiddeld	7,9	7,0	7,0	99
Witte weideklaver						
N	Coalfin	klein	7,8	6,8	*)	98
A	Rivendel	klein	7,5	6,5	8,0	97

*) Geen gegevens beschikbaar

1) Als het moeilijk is om klaver in het bestand te krijgen, is het beter een sterk concurrerend ras te kiezen. Als het aandeel klaver op een perceel vaak te hoog wordt, kan beter gekozen worden voor een ras met een lager concurrentievermogen.

2) Opbrengst heeft betrekking op een mengsel met Engels raai gras.

Om te overleven vernieuwt witte klaver zichzelf voortdurend

dat in de droge jaren (2018-2020) het aandeel witte klaver sterk terug liep, terwijl dit in 2021 soms een bijzonder herstel vertoonde. Historisch gezien vormen rassen met een groot blad minder stolonen dan rassen met een klein blad. Dit lijkt de reden te zijn voor de observatie dat de oudere grootbladige rassen niet goed in staat waren om zich in stand te houden in mengsels met gras. De nieuwe grootbladige rassen lijken deze problemen minder te hebben, al moet dit ook nog blijken op de lange termijn. Hierover zijn ook data verzameld in de afgelopen twee jaar, deze moeten nog worden geanalyseerd.

Passend ras kiezen

Met de informatie van de nieuwe rassen kan een veehouder witte klaverrassen kiezen die bij zijn bedrijf passen. Vaak wordt er niet bewust gekozen voor een bepaald ras witte klaver, terwijl ook uit deze proeven blijkt dat er tussen rassen grote verschillen zijn in de mate waarin ze de concurrentie met het gras aankunnen. ■